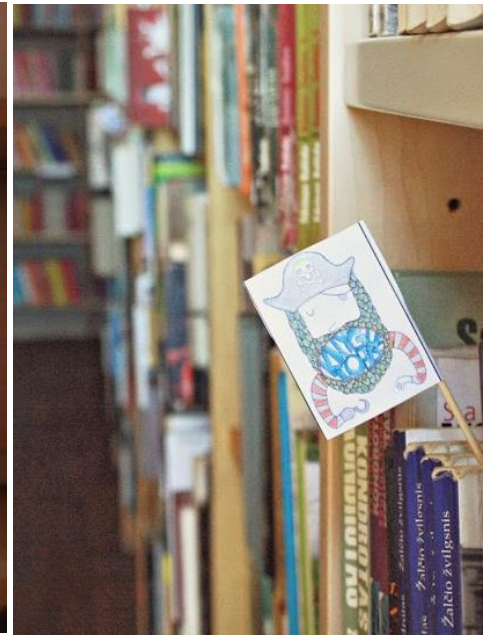

PATVIRTINTA

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus

viešosios bibliotekos direktoriaus

2015 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. ĮV-3

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos 2014 metų veiklos ataskaita

2015 m. vasario 5 d.

Vilnius

Turinys

2014 m. – Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos veiklos pastatų rekonstrukcijos metu.....	3
Siekta vartotojams teikiamų paslaugų geros kokybės	8
<i>Igyvendintos skaitymo skatinimo, informacinės ir edukacinės programos</i>	12
<i>Kraštotyrinė veikla Bibliotekoje</i>	14
<i>Austrų literatūros skaityklai – 20 metų</i>	15
Gerintas informacijos prieinamumas	17
<i>Bibliotekos fondų atnaujinimas ir papildymas</i>	17
<i>Dokumentų atranka ir nurašymas</i>	19
<i>Duomenų bazių panaudojimas</i>	20
<i>IPS formavimas</i>	21
<i>Skaitmeninimas</i>	21
Gerinta informacinių ir kultūros paslaugų kokybė nustatytoje teritorijoje	21
<i>Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo renginių organizavimas</i>	23
<i>Atliktų analizių apžvalga:</i>	26
<i>Atliktų tyrimų pristatymas ir rezultatų pristatymas</i>	27
<i>Ivykdytos tarpbibliotekinio skolinimo užklauso, gautos iš kitų bibliotekų</i>	28
<i>Bendradarbiavimas, fondoieška ir projektinė veikla</i>	29
<i>Dalyvavimas projekto „Bibliotekos pažangai 2“ veiklose</i>	33
Vykdyta Valstybės kultūros įstaigų infrastruktūros plėtros programa	35
Numatoma veikla 2015 metams	35
PRIDEDAMA. <i>Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos veiklos pertvarkymo plano 2011-2014 metams ataskaita už 2014 m.</i>	36

2014 m. – Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos veiklos pastatų rekonstrukcijos metu

2014 metais Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka (toliau tekste – VAVB, Biblioteka), įgyvendinanti Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nustatytus strateginius tikslus¹, įpusėjo Bibliotekos pastatų Trakų g. 10 ir 12 rekonstrukcijos darbus. Pasiiekta planuota reikšmė įgyvendinant projektą *Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos pastatų Trakų g. 10 ir 12, Vilniuje rekonstravimas* (įgyvendinama nuo 2007 m.; 5 strateginis tikslas, programa *Lietuvos kultūros infrastruktūros modernizavimo, kultūros sistemos finansavimo gerinimas bei kultūros politikos įgyvendinimo administravimas* (kodas 05-01)) – įvykdyta 51 proc. nuo bendros projekto vertės.

Didžioji dalis per metus vykusių veiklų buvo ribojama arba paskatinta Bibliotekos patalpų uždarymo arba, atvirkščiai, pasirengimo atidaryti rekonstruotas patalpas (1 pav. VAVB 2014 m. veiklos ir įvykių chronologija):

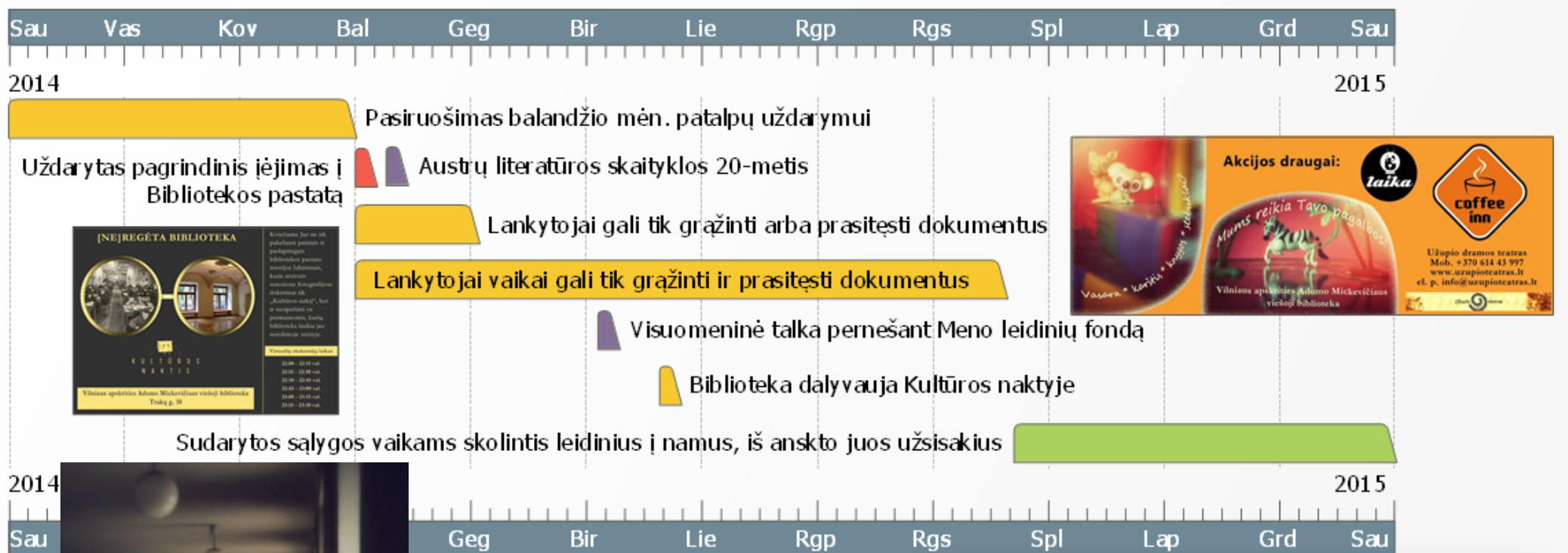
❖ Metų pradžioje planuota Bibliotekos pastato rekonstrukcijos metu, kai bus uždarytas pagrindinis įėjimas ir didžioji dalis erdvių, vartotojus aptarnauti tik paslaugų punkte, įrengtame I pastato aukšte. Neįleidžiant į abonementą ir skaityklas, vartotojai turėtų galimybę tik pasiimti iš anksto užsakytus leidinius.

❖ II ketv. uždarytas pagrindinis įėjimas į Bibliotekos pastatą iš Trakų gatvės. Persvarsčius ir pakoregavus metų pradžioje suplanuotus veiksmus, vartotojams sudaryta galimybė naudotis visomis paslaugomis, kurios buvo teikiamos iki Bibliotekos pagrindinio įėjimo uždarymo.

❖ III ketv. vyko fondų tvarkymas ir perkraustymai: iš uždaromų patalpų į saugyklas perkeltas Meno leidinių (apie 26 642 fiz. vnt.), Vaikų literatūros sektoriaus (apie 48 767 fiz. vnt), Periodikos skaityklos ir kiti Bibliotekos fondai. Perkraustant Meno leidinių fondą, siekta parodyti nematomą Bibliotekos veiklos darbo dalį visuomenei, todėl suorganizuota atvira talka. Susirinkę talkos dalyviai pernešė apie 10 tūkst. fiz. vnt. dokumentų (2 pav. VAVB visuomeninė talka 2014 m. birželio 4 d.).

❖ Vaikų literatūros sektoriaus fondas per metus buvo perneštas kelis kartus. Iš pradžių iš uždaromų rekonstrukcijai patalpų į saugyklas, vėliau – iš saugyklų į IV ketv. rekonstruotas Vaikų literatūros sektoriaus patalpas (3 pav. Rekonstruotos Vaikų literatūros sektoriaus patalpos).

¹ 3 strateginį tikslą įgyvendinanti programa „Visuomenės informacinis aprūpinimas ir viešosios informacijos sklaida“ (kodas 03-03); 5 strateginį tikslą įgyvendinanti programa „Lietuvos kultūros infrastruktūros modernizavimo, kultūros sistemos finansavimo gerinimas bei kultūros politikos įgyvendinimo administravimas“ (kodas 05-01).

2 pav. VAVB visuomeninė talka 2014 m. birželio 4 d.

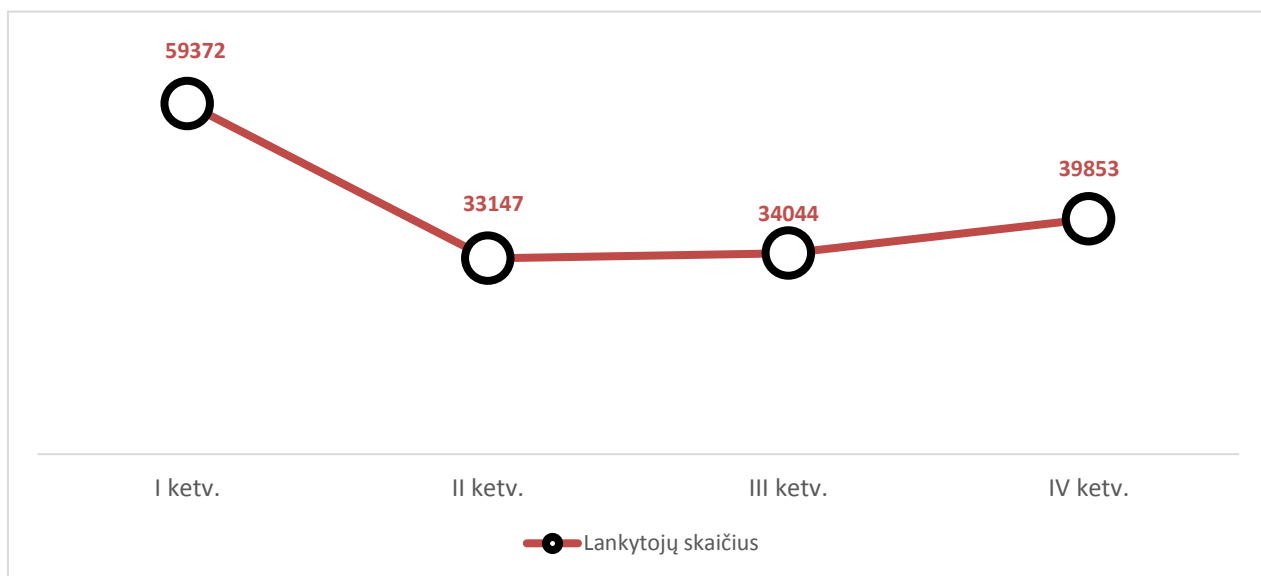
3 pav. Rekonstruotos Vaikų literatūros sektoriaus patalpos

❖ 2014 m. gruodžio 31 d. duomenimis, dėl rekonstrukcijos, Biblioteka iš **5489** m² ploto patalpų kaip naudingą plotą naudoja **2558** m².

Rekonstrukcija turėjo įtakos visai bibliotekos veiklai: nors planuota, kad lankytojų skaičius mažės, tačiau jis buvo nenuspėjamas ir jau metų viduryje buvo pasiektas vertinimo kriterijaus „lankytojų skaičius“ reikšmė (planuoti **102** tūkst. apsilankymai, įgyvendinta – **166** tūkst. apsilankymai) (4 pav. VAVB 2014 m. lankytojų skaičius ketvirčiais).

4 pav. VAVB 2014 m. lankytojų skaičius ketvirčiais

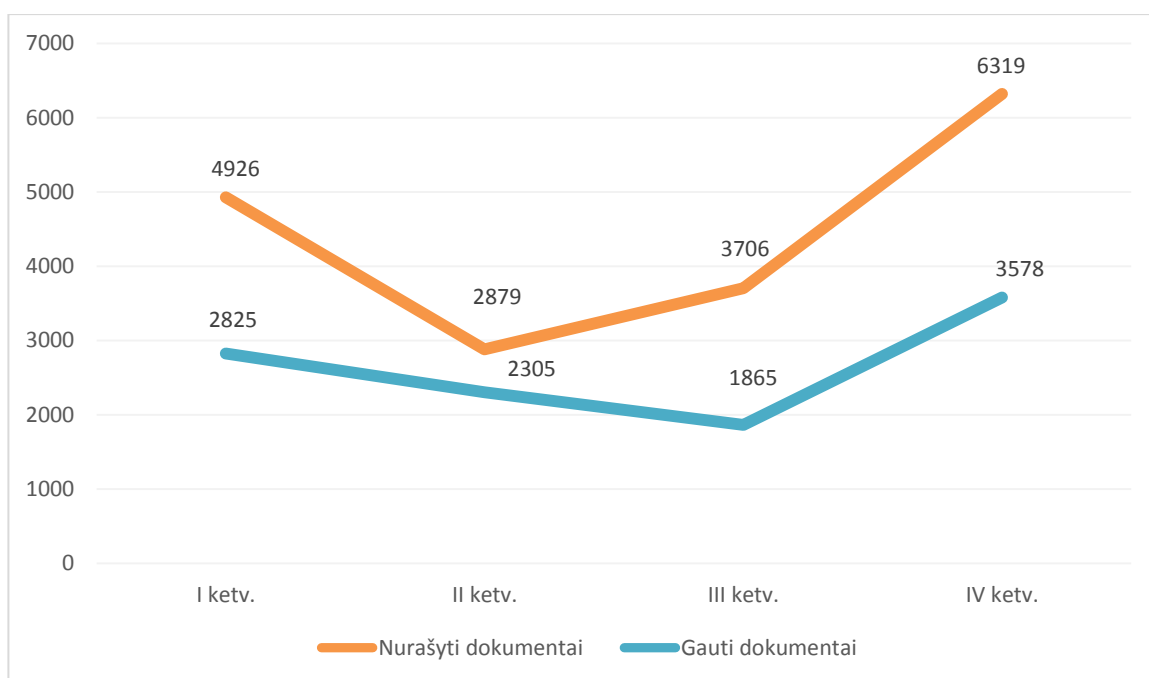

Kita vertus, sumažėjus patalpų, Bibliotekos Konferencijos salė naudota skaitymo skatinimo ir edukaciniams renginiams, gyventojų ir bibliotekininkų mokymams, konferencijoms... (5 pav. VAVB renginiai Konferencijų salėje). Rekonstrukcija nulėmė ir intensyvų dokumentų nurašymą iš tvarkomų fondų (6 pav. VAVB 2014 m. dokumentų gavimas ir nurašymas ketvirčiais).

5 pav. VAVB renginiai Konferencijų salėje

6 pav. VAVB 2014 m. dokumentų gavimas ir nurašymas ketvirčiais

Kaip vienas iš svarbių Bibliotekai įvykių paminėtina tai, kad 2014 m. VAVB direktorius Petras Zurlys buvo apdovanotas Kultūros ministerijos garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“ už demokratinės ir atviros Lietuvos visuomenės, pilietinio solidarumo, asmens ir visuomenės santykių darnos stiprinimą (7 pav. VAVB direktorius Petras Zurlys).

7 pav. VAVB direktorius Petras Zurlys

VAVB neatsiejama nuo veiklų, nukreiptų į priskirto regiono poreikius². 2014 m. įgyvendintos sutartos ir VAVB regiono bibliotekų taryboje nustatytos svarbiausios bibliotekų jungtinės veiklos kryptys, susidedančios iš bibliotekų veiklos regione analizių ir tendencijų numatymo, bendros veiklos (projektinės, metodinės) koordinavimo, informacinių išteklių profiliavimo, regiono savivaldybių bibliotekų darbuotojų tęstinio mokymo organizavimo, kitų teritorijos bibliotekų veiklą integruojančių priemonių naudojimo. Toliau ataskaitoje plačiau pristatoma įgyvendinta vadybinė ir metodinė veikla priskirtame regione, Bibliotekos darbas su lankytojais, vartotojais ir skaitytojais, informacinių išteklių organizavimas ir kiti svarbiausi įgyvendinti 2014 m. darbai., vienas kurių – daug dėmesio sulaukęs *Austrij, šveicarų ir Lichtenšteino kunigaikštystės skaityklos* 20-mečio jubiliejaus paminėjimas.

² Remiantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. ĮV-683 sudarytos *Darbo grupės apskričių viešųjų bibliotekų funkcijoms ir uždaviniams įvertinti ataskaitos* (2011-04-15) rekomendacijomis ir veikloje vadovaujantis *Bibliotekos veiklos 2013-2020 metų gairėmis*;

Siekta vartotojams teikiamų paslaugų geros kokybės

Bibliotekos paslaugomis naudojasi įvairaus amžiaus ir socialinių grupių vartotojai. Remiantis LiBiTOP³ tyrimo išvadomis ir rekomendacijomis, 2014 m. pradėta paslaugas orientuoti į jaunų specialistų ir profesionalų poreikių tenkinimą. Pastebėtina, kad Bibliotekos vartotojų pasiskirstymas pagal socialines demografines charakteristikas, tuo pačiu ir pagrindinės Bibliotekos vartotojų grupės 2014 m. iš esmės nekito. Didžiausią bibliotekos vartotojų grupę 2014 metais, kaip ir ankstesniais, sudarė 19-24 metų amžiaus vartotojai, o aktyviausiai Bibliotekos paslaugomis besinaudojančių gyventojų amžiaus yra nuo 14 iki 45 metų; vyresniojo darbingo ir pensinio amžiaus asmenys sudaro mažiausią vartotojų dalį.

Palyginus 2014 m. pasiektas reikšmės su 2012 m., kai buvo dalis Bibliotekos fondo neprieinama dėl RFID savitarnos sistemos diegimo, pastebėta, kad Bibliotekai rekonstrukcijos darbai kiekvienu atveju daro panašų poveikį – mažėja lankytojų skaičius. 2013 m. Biblioteka veikė sudėtinomis sąlygomis, tačiau be didelių pertraukų, todėl pasiektos reikšmės buvo daug didesnės nei 2014 m. (8 pav. Fizinio ir virtualiojo apsilankymų skaičius 2012-2014 m.):

8 pav. Fizinio ir virtualiojo apsilankymų bibliotekoje skaičius 2012-2014 m.

Kriterijaus pavadinimas	Pasiiekta reikšmė			
	2014 metai	2013 metai	Skirtumas %	2012 metai
Fizinio apsilankymų skaičius	166 461	217 870	-31	167 422
Virtualiojo apsilankymų skaičius	193 431	204 855	-6	201 947
Fizinio ir virtualiojo apsilankymų skaičius (iš viso)	359 892	422 725	-17,5	369 369

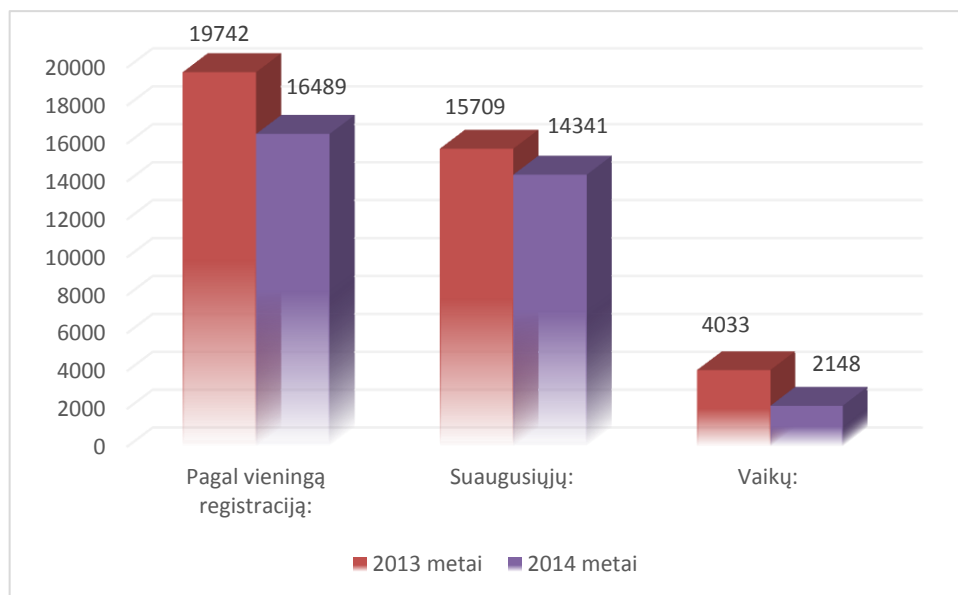
Sumažėjęs lankytojų srautas, nulėmė ir kitų rodiklių mažėjimą:

❖ Persiregistravo ir naujai užsiregistravo **16 489** vartotojai (iš jų 4 074 vartotojai nauji). Bendras registruotų vartotojų skaičius 2014 metais palyginus su 2013 metais sumažėjo 16,5 %. Didžioji

³ MANŽUCH, Zinaida; TAUTKEVIČIENĖ, Gintarė (2014). *Lietuvos valstybinės reikšmės ir apskričių viešųjų bibliotekų strategijų, kokybinių ir kiekybinių veiklos rodiklių tyrimas* : LiBiTOP: Lietuvos bibliotekų tinklo optimizavimo galimybių studija [interaktyvus]. Vilnius. 693 p. Prieiga per internetą: <https://docs.google.com/file/d/0B2eahNizpAafSjg2SIRBdnZBTnc/edit?pli=1>

dalį nepersiregistravusių vartotojų – vaikai iki 16 m., kurie pusę metų neturėjo galimybės gauti kokybiškų bibliotekos ir informacijos paslaugų (registruotų vaikų sumažėjo 46,7 %, lyginant su 2013 m.) (9 pav. Registruotų vartotojų skaičius 2013-2014 m.).

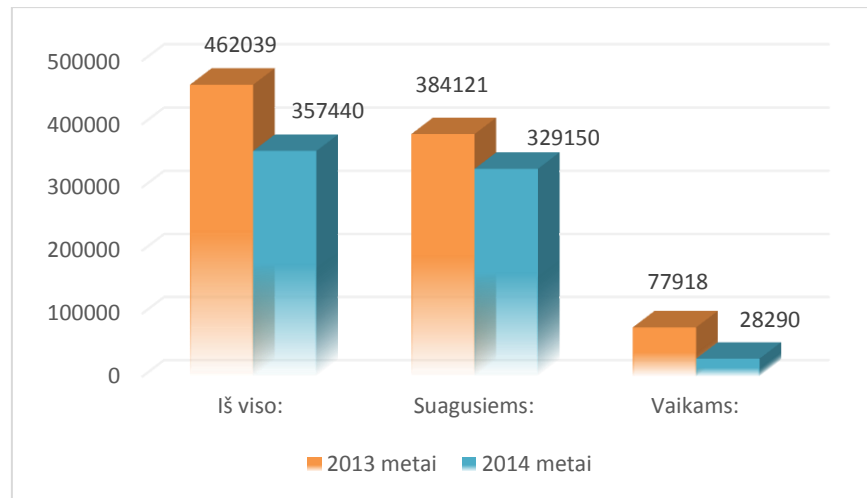
9 pav. Registruotų vartotojų skaičius 2013-2014 m.

❖ Dokumentų išduotis – **357 440** egz. Manytina, kad skaitytojus aktyviai naudotis paslauga paskatino šios paslaugos trūkumas tuo laikotarpiu, kai jie nebuvo pilnai aptarnaujami, todėl atsiradus galimybei – leidinių skolintasi daugiau.

Palyginus su 2013 m., dokumentų išduotis 2014 metais yra 22,6 % mažesnė. Suaugusiems skaitytojams buvo išduota 14,3 % mažiau negu 2013-aisiais (nedirbta šeštadieniais). Vaikams – 63,7 % mažiau negu 2013 m. (nedirbta šeštadieniais, remontas ir kt.) (10 pav. Dokumentų išduotis 2013-2014 m.).

10 pav. Dokumentų išduotis 2013-2014 m.

- ❖ Nors paslaugą apsunokino rekonstrukcijos darbai, tačiau populiarumas nekrenta – aktyviai naudojama Bibliotekos įrengta vieša interneto prieiga. 2014 metais įvyko 10 060 interneto seansų.
- ❖ 2014 m. tęsiami gyventojų bazinio kompiuterinio raštingumo mokymai pagal projekto „Bibliotekos pažangai“ programą, kuriuose dalyvavo 48 gyventojai (105 valandos). Pastebima, kad poreikis tokiems mokymams mažėja, todėl planuojama atnaujinti mokymų kursą, jį pritaikant aukštesnių įgūdžių vartotojams. Taip pat vykdyti individualūs informacinių technologijų mokymai ir konsultacijos vartotojams – skirta 280 val.

Virtualių apsilankymų skaičius kinta nežymiai – Biblioteka nuolat tobulina sukurtas virtualias erdves, įsikuria naujose platformose ir socialiniuose tinkluose. Šiuo metu kuruoja 12 Bibliotekos virtualių erdvių (1 lent. Bibliotekos virtualios erdvės).

	Pavadinimas	Lankytojų sk. 2014 m.	Pastabos
Tinklalapiai			
	Bibliotekos interneto svetainė (www.amb.lt)	73 104	
	Kraštotyrinė DB „Vilnijos vartai“ (www.vilnijosvartai.lt)	74 831	
Tinklaraščiai			
	Regiono bibliotekų tinklaraštis (regionas.amb.lt)	4 031	
	Vaikų literatūros sektoriaus tinklaraštis (http://vaikai.amb.lt/)	5 022	2014 m. atnaujintas
	Vilniaus žydų viešosios bibliotekos tinklaraštis (http://vilnius-jewish-public-library.com/)	3 137	
	Austrų, šveicarų ir Lichtenšteino kunigaikštystės skaityklos tinklaraštis (http://austruskaitykla.amb.lt/)	814	Startavo 2014 m.
	Projekto „Meeting People Carrying Cultures“ tinklaraštis	125	Startavo 2014 m., lankytojai pradėti skaičiuoti nuo III ketv.
	VAVB darbuotojų vidinis tinklaraštis	4 708	Lankytojai pradėti skaičiuoti nuo 2014 m. III ketv.
	VAVB edukacinis žaidimas vaikų skaitymo skatinimui „Knygų lobis“ (http://knygulobis.amb.lt/)	neapskaitoma	Startavo 2014 m.
Socialiniai tinklai			
	Bibliotekos paskyra FB	15 998	
	Vilniaus žydų viešosios bibliotekos paskyra FB	9 350	
	„Vilnijos vartų“ paskyra FB	2 311	
	Pinterest	neapskaitoma	Startavo 2014 m.
	Instagram	neapskaitoma	Startavo 2014 m.

Virtualios erdvės naudotos ne tik lankytojų informavimui apie Bibliotekos veiklą, bet ir edukacijai, skaitymo skatinimui. Daug dėmesio sulaukė Bibliotekos antrus metus tęsiama skaitymo skatinimo socialiniuose tinkluose kampanija, naudojant vizualinės komunikacijos priemones – Bibliotekos paskyroje FB kiekvieną savaitę skelbiama rubrika „Skaitytojo knyga“ (11 pav. Rubrikos „Skaitytojo knyga“ pavyzdys). Priimtas originalus sprendimas paminėti *Bibliotekų savaitės* renginius, kai bibliotekos patalpos yra rekonstruojamos – skaitymo skatinimas su nuotraukose užfiksuotomis „istorijomis“ (12 pav. *Nuotraukų istorijų „Bibliotekų savaitei“ pavyzdys*). Vertinant galimybes, visus metus buvo kuriami ir su lankytojais dalinamasi Bibliotekos renginių kalendoriais (13 pav. Bibliotekos renginių kalendoriaus pavyzdys).

11 pav. Rubrikos „Skaitytojo knyga“ pavyzdys

12 pav. Nuotraukų istorijų „Bibliotekų savaitei“ pavyzdys

13 pav. Bibliotekos renginių kalendoriaus pavyzdys

Įgyvendintos skaitymo skatinimo, informacinės ir edukacinės programos

2014 metais Bibliotekos renginių salė buvo uždaryta rekonstrukcijai, tačiau renginių organizavimas nenutrūko, o buvo perkeltas į Konferencijų salę Administraciniame pastate. Iš viso per metus įvyko 156 renginiai, kurie atspindi Bibliotekos pasirinktas veiklos kryptis:

❖ Programos „*Vilniaus kraštas: daugiakultūriškumo kontekstai*“ bei „*Adomas Mickevičius ir jo amžininkai*“. Laikantis šių kryptių organizuojami įvairūs renginių ciklai, knygų sutiktuvės, susitikimai su rašytojais, parodų pristatymai ir kt.

Programai „*Vilniaus kraštas: daugiakultūriškumo kontekstai*“ parengtos „A/Z“, knygų ir dokumentų parodos „*Esama: praeities dabartis*“, skirta Lietuvos kovų už laisvę ir Lietuvos Nepriklausomybės dienai paminėti, „*Kristijonui Donelaičiui - 300*“, „*Vilnius - kelio pradžia*“ (Baltijos kelio 25-čiui“), „*Vilnius – teatrų sostinė*“ (Teatrų metams skirta paroda), „*Vilniaus Roma(i)nas*“ skirta Romeno Gary 100-osioms metinėms ir kt. Taip pat organizuoti susitikimai su rašytojais: Bibliotekoje sulaukta *Knygų mugės* svečio iš Maskvos Aleksejaus Varlamovo (skaitė

paskaitą „20 a. rusų literatūra“). Didelio skaitytojų susidomėjimo sulaukė žymaus buriotojo knygos „*Gyvenimas audroje. Kaip išlikti sausam*“ sutiktuvės ir kiti renginiai.

Adomo Mickevičiaus kūrybai aktualinti, parengtos trys virtualios parodos: „*Adomas Mickevičius ir moterys*“, „*Ponas Tadas dailininkų akimis*“, skirta 180-osioms kūrinio išleidimo metinėms, bei „*Adomas Mickevičius ir tovanizmas*“ (14 pav. Virtualių parodų viršeliai). Paruoštos knygų ir dokumentų parodos „*Adomas Mickevičius lietuvių literatūroje*“, „*Kraštovaizdis Adomo Mickevičiaus kūryboje*“, „*Patriotizmo tema Adomo Mickevičiaus kūryboje*“.

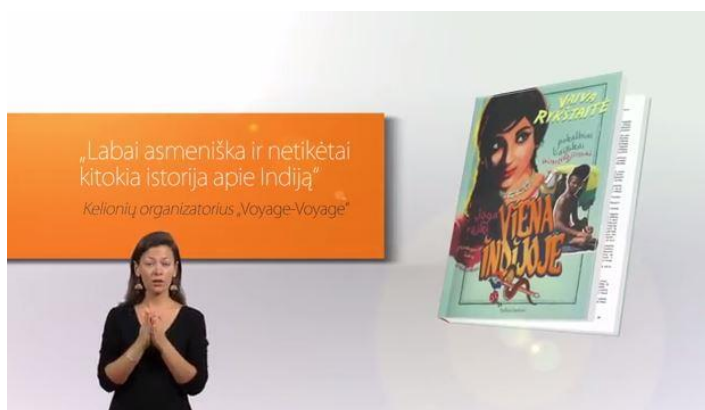
14 pav. Virtualių parodų viršeliai

❖ Įvykdytos skaitymo skatinimo programos vaikams ir suaugusiems (116 renginių) ir informacinės ir edukacinės programos (40 renginių) socialiai pažeidžiamoms grupėms.

Aktyvi *Skaitytojų klubo* veikla: klubo nariai skaito ir drauge aptaria aktualias, diskusijas sukėlusias knygas (Valdemaro Kukulo knyga „*Pauliaus Širvio gyvenimas ir kūryba: ženklai ir pražvalgos*“; Norman Doidge „*Save keičiančios smegenys*“; Louan Brizendine „*Moters smegenys*“ ir kt.).

Įgyvendintas tęstinis projektas „*Kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų integracijos formų plėtra Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje*“, skirtas skatinti klausos neįgaliųjų skaitymą ir bibliotekos paslaugų naudojimą. Projekto metu buvo sukurta 15 video siužetų, kuriuose patraukliai ir išradingai pateikiama informacija apie populiariausias ir rekomenduojamas skaityti Bibliotekos knygas. Informacija išversta į gestų kalbą (15 pav. Knygą pristatančio filmo ištrauka).

15 pav. Knygą pristatančio filmo ištrauka

Tęsiant bendradarbiavimą su Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centru, į gestų kalbą išverstos 5 interneto transliacijos apie eurą (16 pav. Renginio su gestų kalbos vertimu akimirka).

16 pav. Renginio su gestų kalbos vertimu akimirka

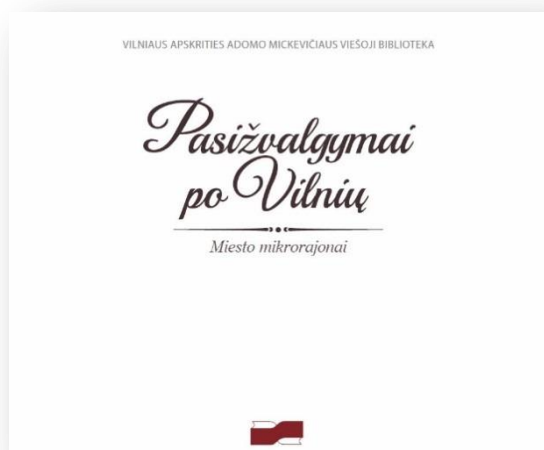
Bibliotekoje ir savivaldybių viešosiose bibliotekose organizuoti parodų pristatymai. Ataskaitinių metų pradžioje vyko dailės parodos Bibliotekos Parodų salėje ir Abonemente. Bendradarbiaujant su Švedijos institutu eksponuota paroda „Švedijos šeimos modelis“, kuri vėliau buvo rengiama ir Teritorijos bibliotekose: Alytaus Jurgio Kunčino, Varėnos, Elektrėnų, Trakų viešosiose bibliotekose. Parodų salėje buvo eksponuojamos dailininkės iš Rusijos Žanos Zinman grafikos paroda „Iš praeities į ateitį“, Dailės studijos „Alegria ir Senvagės gimnazistų paroda „Ieškojimai ir atradimai“, Mingės plenero dalyvių darbų paroda „DELTA 2013-ieji“, Šanchajaus bibliotekos paroda pristatyta Vilniaus miesto centrinės bibliotekos Pilaitės bibliotekoje.

❖ Vilniaus žydų viešoji biblioteka įgyvendino programą, skirtą *Vilniaus žydų kultūros sklaidai*. Suorganizuoti 28 renginiai, kuriuose dalyvavo žymūs Lietuvos ir užsienio kultūros, mokslo ir meno veikėjai. Daugiausiai vyko žodiniai (20) ir kompleksiniai (8) renginiai, kuriuose apsilankė 895 dalyviai. Didžioji dalis renginių organizuota VŽVB, kai kurie renginiai buvo rengiami su *Rogatchi fondu*, Vasaros literatūros seminarų organizatoriais, Europos Humanitariniu universitetu, Lietuvos žydų bendruomene.

Kraštotyrinė veikla Bibliotekoje

2014 m. parengtas ir paruoštas spaudai kraštotyrinis leidinys, skirtas vaikams, jaunimui ir visiems besidomintiems Vilniumi – „*Pasižvalgymai po Vilnių: Miesto mikrorajonai*“. Tai maždaug 300 puslapių leidinys apie beveik 60 Vilniaus vietovių, kuriame pateikiama informacija apie 21 Vilniaus seniūniją (Antakalnį, Fabijoniškes, Grigiškes, Justiniškes, Karoliniškes ir t. t.) ir joms

priklausančias mažesnes vietas (17 pav. Knygos „*Pasižvalgymai po Vilnių: Miesto mikrorajonai*“ titulinis puslapis). Šios knygos tekstai daugiausia yra publikacijų santraukos, parengtos pasinaudojant įvairių autorių, rašiusių apie Vilnių, darbais. Jie nurodomi prie kiekvieno teksto pateikiamuose literatūros sąrašuose. Leidinys iliustruotas šių dienų nuotraukomis ir senąja ikonografija, saugoma Lietuvos muziejuose ir bibliotekose.

17 pav. Knygos „*Pasižvalgymai po Vilnių: Miesto mikrorajonai*“ titulinis puslapis

Tęsimi darbai rengiant kraštotyrinio turinio duomenų bazę „*Vilnijos vartai*“⁴ – 2014 metais parengti 29 tekstai (5 tekstai apie vietas ir 24 biogramos; 59 p. A4 formatu) ir 250 bibliografiniai įrašai, redaguota 257 p. A4 formatu tekstai, suskaitmeninta 30 p. dokumentų, įkelta 57 viršelių vaizdai, 45 (83 p.) biogramos, 20 (32 p.) vietovių tekstų, 1 kraštotyros darbas. Aktualinant duomenų bazės turinį, socialinio tinklo „*Vilnijos vartai*“ paskyroje buvo paskelbti 384 įrašai, taip pat parengtas straipsnis profesiniam periodiniam leidiniui „*Tarp knygų*“ – Tiukšienė, Zita. „*Vilnijos vartai*“ atveria Vilniaus krašto istoriją“ (2014, Nr. 1).

Austrų literatūros skaityklai – 20 metų

VAVB veikia Austrų, šveicarų ir Lichtenšteino skaitykla, kurios viena iš dalių – Austrų literatūros skaitykla – 2014 m. minėjo įkūrimo 20-metį. Šios skaityklos įkūrimą Bibliotekoje paskatino ilgamečiai Zalcburgo ir Lietuvos partnerystės santykiai. Austrija kuruoja knygu, periodikos, DVD ir CD užsakymą skaityklai, o Biblioteka rūpinasi infrastruktūra ir personalu. Skaitytojai gali rinktis iš 8 000 dokumentų fondo leidinius apie Austrijos kultūrą, literatūrą,

⁴ Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos ir Vilniaus apskrities savivaldybių viešųjų bibliotekų įgyvendinamas bendras projektas, kurio tikslas – integruoti internete Vilniaus apskrities kraštotyros informaciją ir kraštotyrimus dokumentus; projekto pradžia – 2008 m.; <http://www.vilnijosvartai.lt/>

visuomenę, mokslą, ir turi galimybę lankyti kultūrinius renginius. Bendradarbiavimas su VAVB liudija apie glaudžius kultūrinius ir mokslinius Lietuvos ir Austrijos ryšius.

Jubiliejinio renginio – vakaro-koncerto metu (2014 m. balandžio 9 d.) – svečius užėmė styginių kvartetas „Akademija“ (meno vadovas prof. Petras Kunca). Sveikinimo žodyje bibliotekos direktorius Petras Zurlys, Kultūros viceministras dr. Romas Jarockis ir Austrijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje dr. Johann Spitzer apžvelgė Austrų literatūros skaityklos veiklą nuo 1994 m. spalio 26 d. iki 2014 m.

2014 m. atnaujino savo veiklą Lietuvos ir Austrijos draugija. Draugija susirinkimus rengia Austrų, šveicarų ir Lichtenšteino skaitykloje. Kartu suorganizuotas S. Freudo vakaras, dalyvauta Kalėdų labdaros mugėje. Austrų, šveicarų ir Lichtenšteino skaitykla kvietimu ir Austrijos ambasadai parėmus į Lietuvą atvyko žymus austrų rašytojas Christophas Ransmayris. Pasaulinio literatūros kritikų pripažinimo sulaukęs rašytojas pristatė savo paskutiniąją smulkiosios prozos knygą „Atlas eines ängstlichen Mannes“.

Skaitykloje veikia *vokiškai kalbančių skaitytojų klubas*. Klubas susitinka su užsieniečiais, aptaria vokiškai kalbančių šalių aktualijas, vyksta diskusijos apie vokiškai kalbančių šalių kultūrą, istoriją, literatūrą, politiką bei kt. (18 pav. Vokiškai kalbančių skaitytojų klubo renginiai).

18 pav. *Vokiškai kalbančių skaitytojų klubo renginiai*

Atkreiptinas dėmesys į Austrų, šveicarų ir Lichtenšteino skaitykloje dirbančios vyriausiosios bibliotekininkės Karmelos Rudaitienės aktyvumą – 2014 m. ji dalyvavo VAVB įgyvendiname Grundtvig mokymosi visą gyvenimą senjorų savanorystės projekte „*Meeting People, Carrying Culture*“.

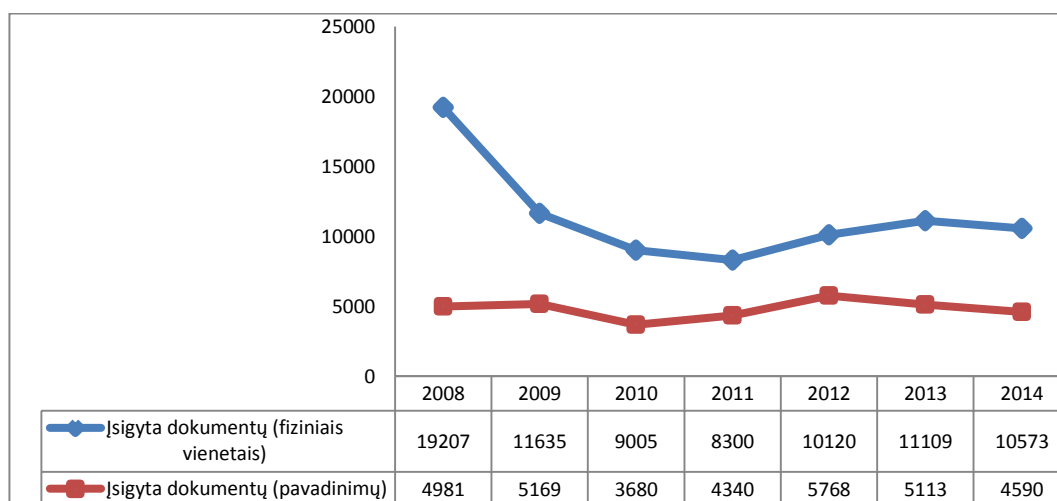
Gerintas informacijos prieinamumas

2014 metų pabaigoje Bibliotekos dokumentų fondą sudarė **485 378** fizinių vienetų **188 182** pavadinimų leidinių, **18** prenumeruojamų licencijuotų duomenų bazių, **1** LIBIS Bibliotekos elektroninis katalogas ir **1** kraštotyrinio turinio duomenų bazė (pristatyti „Vilnijos vartai“), prenumeruota 148 pav. (1 200 fiz. vnt.) periodinių leidinių.

Bibliotekos fondų atnaujinimas ir papildymas

2014 metais Bibliotekos fondų atnaujinimui ir jų papildymui buvo įsigyta **4 590** pav., **10 573** fiz. vnt. dokumentų (19 pav. Dokumentų fondo atnaujinimas (įsigyta dokumentų) 2008-2014 metais (fiz. vnt. ir pav.)).

19 pav. *Dokumentų fondo atnaujinimas (įsigyta dokumentų) 2008-2014 metais (fiz. vnt. ir pav.)*

Paminėtini įdomesni įsigyti dokumentai ir kolekcijos:

- ❖ gauta parama knygomis iš Šanchajaus bibliotekos – 102 fiz. vnt. ir pavadinimai;
- ❖ įsigyta 771 antikvariniu laikomas dokumentas. Jie gauti paramos būdu iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ar pirkti iš biudžeto lėšų. Tarp jų – Vilnistikai priskiriama 19 a. periodika, unikali iki 1945 metų išleistų žurnalų ir laikraščių (pavienių numerių) kolekcija;
- ❖ Prasiplėtė Bibliotekos fondo chronologinės ribos – įsigyta 17 a. knygą, priskiriama vilnistikai ir retų knygų kategorijai: Informacia od kosciolow zruinowanych dyaecezyey Wilenskiey: w pierwszym punkcie zbior praw y wolnosci swoich, w drugim opisanie teraznieyszego ucisku y wypadley kłątwy, w trzecim replikę na zarzuly przeciwnych zawieaiąca, stanom Rzeczy pospolitey

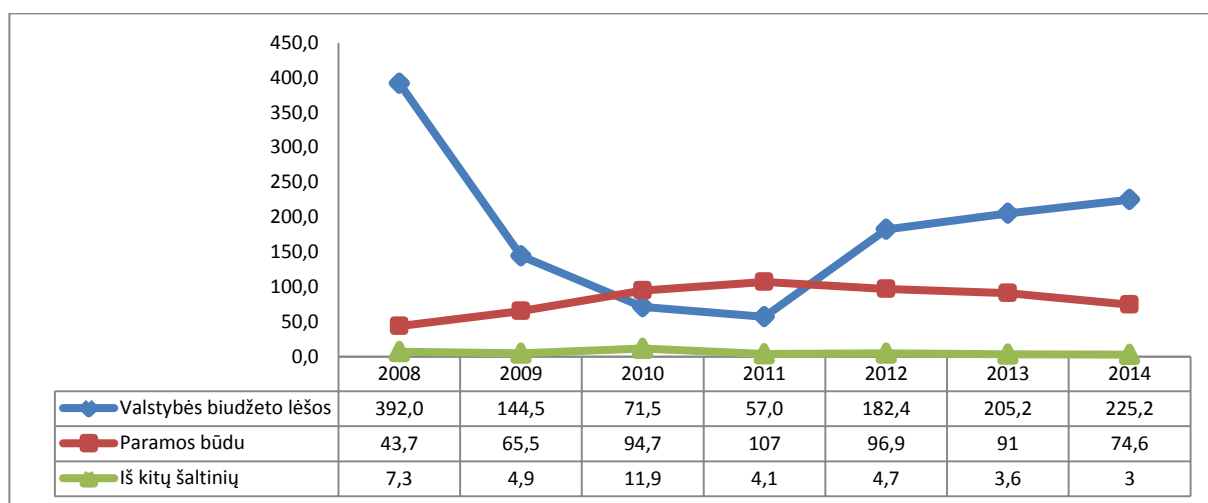
Koronnym y W.X.L. na Seym, w roku M.DC.XCV, przypadaiącym odprawuiący się, w Warszawie podana;

❖ Kaip įdomesnio įsigyto leidinio pavyzdys galėtų būti įvardinta Augustino Janulaičio knyga „Adomas Mickevyčia (1798-1855): jo gyvenimas, raštai ir darbai“, išleista 1902 metais Plimute, Ewangelje polskie i žmudzkie na niedziele wszystkie święta całego roku (Sekmadienių ir visų švenčių lenkiškos ir žemaitiškos evangelijos), kurią sudarė ir vertė J. Jaknavičius, o išleido J. Zavadskio spaustuvė 1858.

Analizuojant Bibliotekos fondo papildymą ir atnaujinimą iš visų šaltinių, galima pastebėti, kad 2014 m. iš viso buvo įsigyta (su parama ir kitais būdais) **4 590 pav., 10 673 fiz. vnt.**

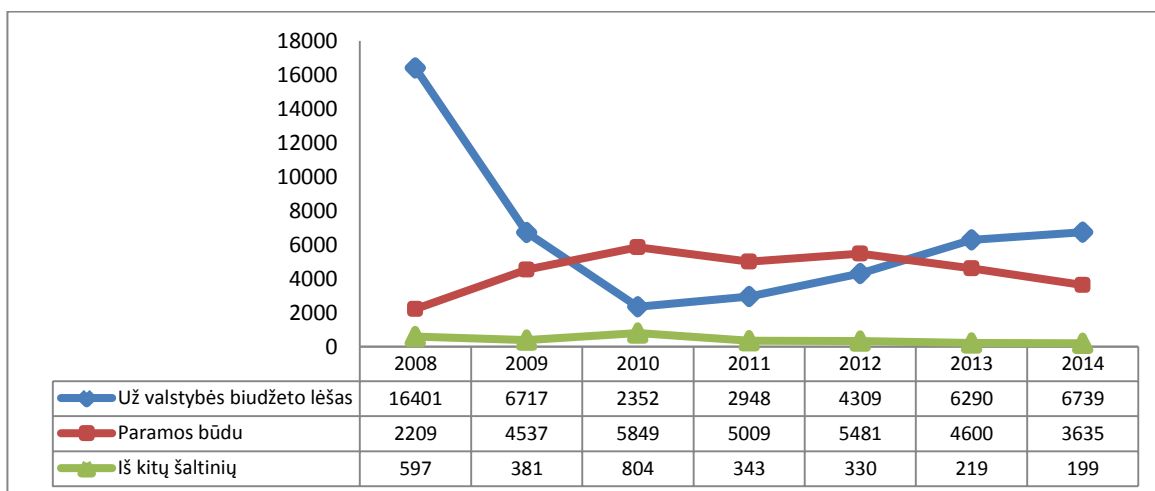
2014 m. nežymiai keitėsi ir fondo atnaujinimo šaltinių struktūra – didėjo Valstybės biudžeto lėšomis apmokama išlaidų leidinių įsigijimui dalis (20 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2014 metais ir jų pasiskirstymas (tūkst. Lt)).

20 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2014 metais ir jų pasiskirstymas (tūkst. Lt)

Dėl šios priežasties keitėsi ir fiz. vnt. įsigijimo pagal dokumentų fondo atnaujinimo šaltinius rezultatai – didžioji dalis leidinių (.... fiz. vnt.) įsigyta už Valstybės biudžeto lėšas (21 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2014 metais (fiz. vnt.)).

21 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2014 metais (fiz. vnt.)

Dokumentų atranka ir nurašymas

2014 metais buvo skiriamas didelis dėmesys antrinei dokumentų atrankai ir dokumentų nurašymui. Dėl perkraustymo iš vienos patalpos į kitas, nurašymui buvo kruopščiai atrenkami pasenę savo turiniu dokumentai, pabirusios ir suplyšusios knygos iš Vaikų literatūros sektoriaus fondo.

Iš viso 2014 m. buvo nurašyta **17 830** fiz. vnt. (**2 787** pav.) (22 pav. Dokumentų nurašymas pagal priežastis 2013-2014 m.).

22 pav. Dokumentų nurašymas pagal priežastis 2013-2014 m.

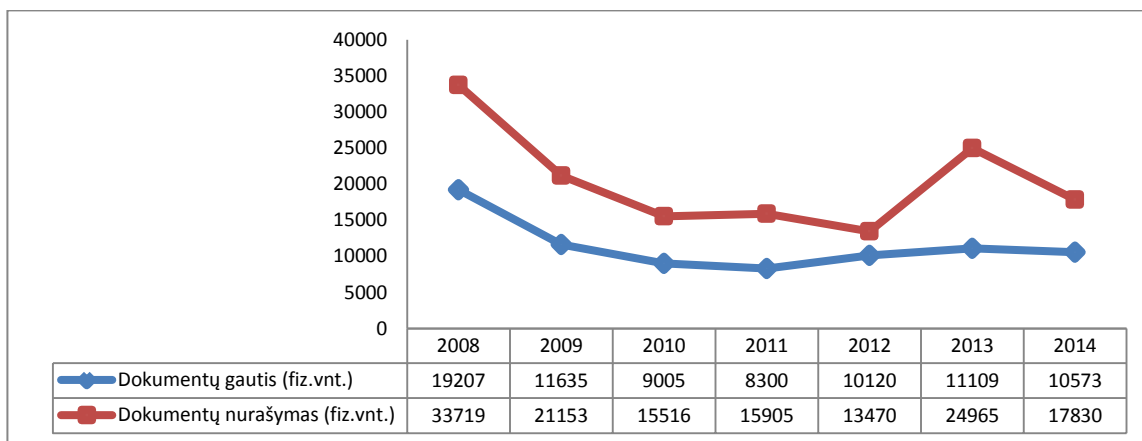
Nurašymo priežastys	2014 m. rodiklis	Procentas nuo fondo	2013 m. rodiklis	Procentas nuo fondo
Susidėvėję	6 867	1,4	5 777	1,2
Praradę aktualumą	10 822	2,2	19 001	3,3
Vartotojų prarasti	141	0,1	187	0,1

Pagal dokumentų rūšis didžiausias procentas nurašyta knygų – 15 990 fiz. vnt.; taip pat serialinių leidinių – 1 603 fiz. vnt. Temomis (skirstant pagal UDK) nurašytų dokumentų kiekis: grožinė 9 791 vnt.; 0 – 1 978vnt.; 8 – 1 284 vnt.; 3 – 1 184 vnt.; 7 – 1 096 vnt.

Daugiausia nurašyta dokumentų lietuvių kalba – 12006 vnt. Pagal fondus daugiausia buvo nurašyta iš abonemento 8 180 fiz. vnt., o iš vaikų literatūros sektoriaus fondo – 7 286 fiz. vnt., tai pat buvo peržiūrimas ir nurašomas bibliografinis fondas (1 562 fiz. vnt.). Didžioji dalis nurašomų egzemplioriai – dubletiniai.

Nors 2014 m. nurašymas mažesnis nei 2013 m., tačiau tendencija išlieka – Bibliotekos fondo nurašymas yra didesnis nei gautis (23 pav. Dokumentų fondo papildymas ir nurašymas 2008-2014 metais (fiz. vnt.)). Ši tendencija turėtų išlikti ir 2015 metais, nes antrinės atrankos procesas nesibaigia, o fonde dubletinių egzempliorių dar yra.

23 pav. Dokumentų fondo papildymas ir nurašymas 2008-2014 metais (fiz. vnt.)

Duomenų bazių panaudojimas

2014 m. iš **18** prenumeruojamų duomenų bazių (toliau – DB) 2014 m. atsisiųsti **7 134** turiniai. Vartotojams buvo siūloma naudotis: 2 lietuviškomis DB (INFOLEX Praktika ir Verslo žinių archyvu) ir 16 užsienio DB: EBSCO DB paketu (10 atskirų DB); Oxford Art Online; Oxford Music Online; Oxford Reference Online; Emerald Management eJournals Collections; Taylor & Francis; įrankiu RefWorks. Taip pat turėjome galimybę nemokamai naudotis DB Window of Shanghai. Testuota 11 DB.

Licencijuotomis duomenų bazėmis naudojosi **309** nutolę vartotojai (2013 m. – 242), kurie atliko 20 tūkst. paieškų. Duomenų bazių panaudą ir vartotojų skaičiaus didėjimas nulemtas tęsiamos Bibliotekos kampanijos informuojant apie duomenų bazių paslaugą bibliotekose: atnaujintas ir išplatintas duomenų bazių reklaminis paketas Bibliotekoje ir Bibliotekos interneto svetainėje; nuolatos skelbiama interneto svetainėje apie testuojamas duomenų bazes; Bibliotekos darbuotojai supažindinti su paieškos Infolex duomenų bazėje galimybėmis; praversti 28 individualūs mokymai Bibliotekos lankytojams.

IPS formavimas

2014 metais Biblioteka atsisakė popierinių katalogų (išskyrus generalinio, kuris pildomas viena naujų leidinių aprašo kortele). Perkeliant aptarnavimo punktus buvo panaikinti bibliografijos sektoriuje esantys katalogai, abonemento patalpose esantys katalogai, paliktos tik kartotekos, kurios dislokuotos kitose vietose negu buvo ir yra nebepildomos.

2014 toliau sėkmingai vykdomi elektroninio katalogo sudarymo darbai. Parengti **5 749** bibliografiniai įrašai.

2014 metais buvo įdiegtos 2 naujos LIBIS versijos, po kurių būdavo pratestuojamos naujovės, patikrinama, ar veikia visos LIBIS funkcijos.

Skaitmeninimas

2014 m. pradėta vykdyti nauja – dokumentų skaitmeninimo – veikla. Biblioteka vienintelė iš apskričių viešųjų bibliotekų nedalyvavo projekte „*Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra*“ (VEPS), todėl 2014 metais nusprendus tęsti ir plėsti šį projektą, VAVB buvo pakviesta dalyvauti naujame etape. 2014 m. įgyvendinti pasirengiamieji darbai dalyvavimui.

Gerinta informacinių ir kultūros paslaugų kokybė nustatytoje teritorijoje

2014 m. tęsti darbai priskirtoje Teritorijoje, užtikrinant bibliotekų sąveiką ir veiklos efektyvumą (24 pav. VAVB ir Teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų vadovai). Didžioji dalis sprendimų dėl įgyvendinamos veiklos priimti VAVB regiono bibliotekų tarybos (toliau – Taryba) posėdžių metu. 2014 m., kaip ir numatyta Tarybos reglamente (patvirtintas 2013 m. gegužės 8 d. VAVB direktoriaus įsakymu Nr. IV-20), organizavo 2 Tarybos posėdžius:

✓ 2014 m. balandžio 30 d. Tarybos nariai susirinko išvažiuojamame Tarybos posėdyje Druskininkų savivaldybės viešojoje bibliotekoje (posėdžio sekretorė – Rita Paliukaitė-Medeckienė).

Svarstyti pagrindiniai klausimai:

- Regiono bibliotekų partnerystė ir bendradarbiavimas projekto „Bibliotekos pažangai 2“ kontekste: pristatymas ir klausimų-atsakymų sesija (Eugenijus Stratilatovas, projekto „Bibliotekos pažangai 2“ vadovas);

- Galimybių bendradarbiauti projekte „Bibliotekos pažangai 2“ aptarimas (Laura Juchnevič, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras);

- Bibliotekų fondoieška: naujos galimybės dalyvauti vietos ir tarptautiniuose projektuose (Neringa Androšiūnaitė, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras).

24 pav. VAVB ir Teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų vadovai

✓ 2014 m. lapkričio 4 d. Tarybos nariai susirinko išvažiuojamame posėdyje Lazdijų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje (posėdžio sekretorė – Gerda Putnaitė). Svarstyti pagrindiniai klausimai:

- Bibliotekos kaip įtraukiančios mokymosi erdvės (Ingrida Bartkevičienė, UAB Mokslo technologijos pardavimo vadovė);
- Bibliotekų strateginių plėtros kryptių 2014-2020 m. pristatymas (Julija Mažuolienė, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija);
- Šventinio regiono bibliotekininkų renginio organizavimas ir alternatyvos (Regiono bibliotekininkų konkurso) aptarimas (Laura Juchnevič, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras);
- 2015 m. kvalifikacijos kėlimo renginių organizavimas ir temos (Šarūnas Šulcas, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras);
- Bendrų galimų tarptautinių projektų aptarimas (Neringa Androšiūnaitė, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras);
- Įspūdžiai iš Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos organizuotos išvykos į Prancūziją (Renata Rudienė, Lazdijų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktorė).

Taryboje nuspręsta 2014 m. įgyvendinti tradicinį Šventinį renginį, skirtą Regiono bibliotekininkams, minintiems darbo jubiliejus ir pasižymėjusiems profesinėje veikloje. 2014 m. Šventinis renginys įvyko gruodžio 11 d. (25 pav. Akimirkos iš Šventinio renginio). Pasirinkta renginio tema – Bibliotekų atstovavimas. Šventinio renginio programą sudarė dvi dalys: I dalykinė dalis, kurioje pranešimus skaitė kviestiniai svečiai (apie projektą „Bibliotekos pažangai 2“ – Eugenijus Stratilovas; apie bibliotekų atstovavimą – Giedrė Čistovienė, apie efektyvias žinutes – Ilzė Butkutė), II šventinė dalis su muzikine dovana (Duetto itališka gyva muzika) ir sveikinimais. Regiono bibliotekininkus sveikino Kultūros viceministras dr. Romas Jarockis.

25 pav. Akimirkos iš Šventinio renginio

Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo renginių organizavimas

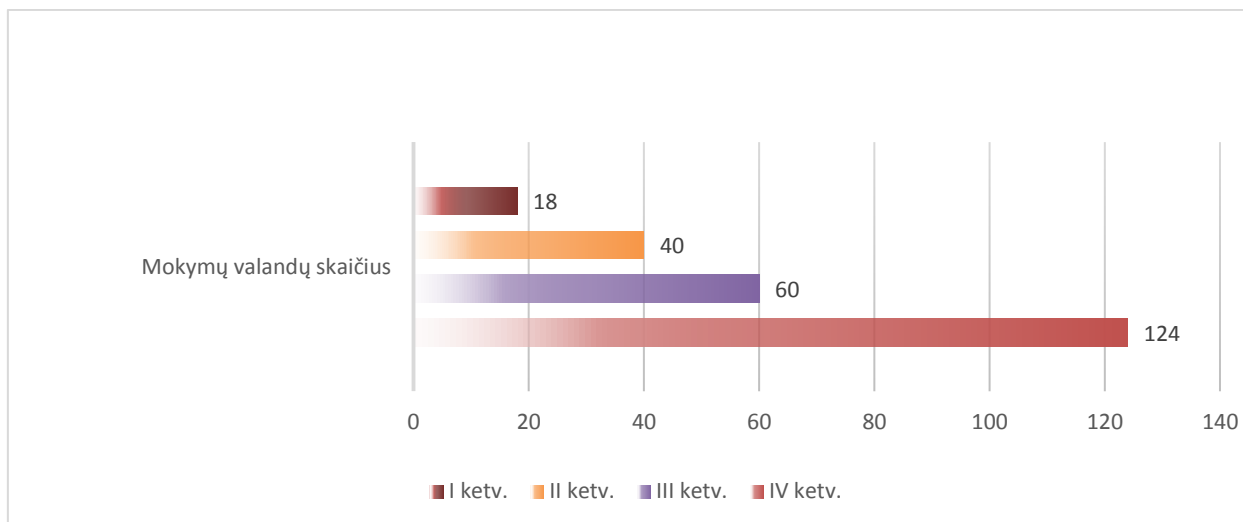
VAVB 2014 m. intensyviai organizavimo priskirtos teritorijos bibliotekininkų mokymus (26 pav. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos 2014 m. organizuoti mokymai) pagal tris suplanuotų mokymų komplektus: Teritorijos mokyklų bibliotekininkų mokymų programa (Profesinių žinių dienos teritorijos mokyklų bibliotekininkams), Teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojų mokymų programa ir VAVB darbuotojų mokymų programa.

26 pav. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos 2014 m. organizuoti mokymai

	Mokymų pavadinimas	Dalyvių skaičius planuojamas / faktinis
1.	VAVB vidiniai mokymai	IŠ VISO: 45/42
		Iš VAVB: 40
		Iš SVB: 2
		Iš viso valandų: 36 akad. val.
2.	VAVB įvykdyti mokymai	IŠ VISO: 35/33
		Iš VAVB: 1
		Iš SVB: 32
		Iš viso valandų: 16 akad. val.
3.	VAVB įvykdyti mokymai pagal Kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo projektą „Bibliotekų specialistų mokymai“	IŠ VISO: 195/198
		Iš VAVB: 7
		Iš SVB: 180
		Iš mokyklų bibliotekų: 9
		Iš kitų įstaigų: 2
		Iš viso valandų: 48 akad. val.
4.	VAVB įvykdyti mokymai pagal Kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo projektą „Bibliotekų specialistų mokymai“ mokyklų bibliotekininkams	IŠ VISO: 95/86
		Iš SVB: 5
		Iš mokyklų bibliotekų: 80
		Iš kitų įstaigų: 1
		Iš viso valandų: 84 akad. val.
5.	Nuotoliniai mokymai	IŠ VISO: 50/70
		Iš SVB: 38
		Iš mokyklų bibliotekų: 32
		Iš viso valandų: 30 akad. val.

2014 m. Bibliotekoje parengta/atnaujinta 13 mokymų temų ir įgyvendinta 15 mokymų (suorganizuotų kvalifikacijos kėlimo renginių). Mokymus vedė Bibliotekos darbuotojai arba samdomi lektoriai iš šalies. Pagrindinė problema, su kuria susidurta organizuojant mokymus – netolygus finansavimas. Dėl šios priežasties, daugelis mokymų buvo įgyvendinti antrą metų pusmetį (27 pav. 2014 m. mokymų valandų pasiskirstymas ketvirčiais).

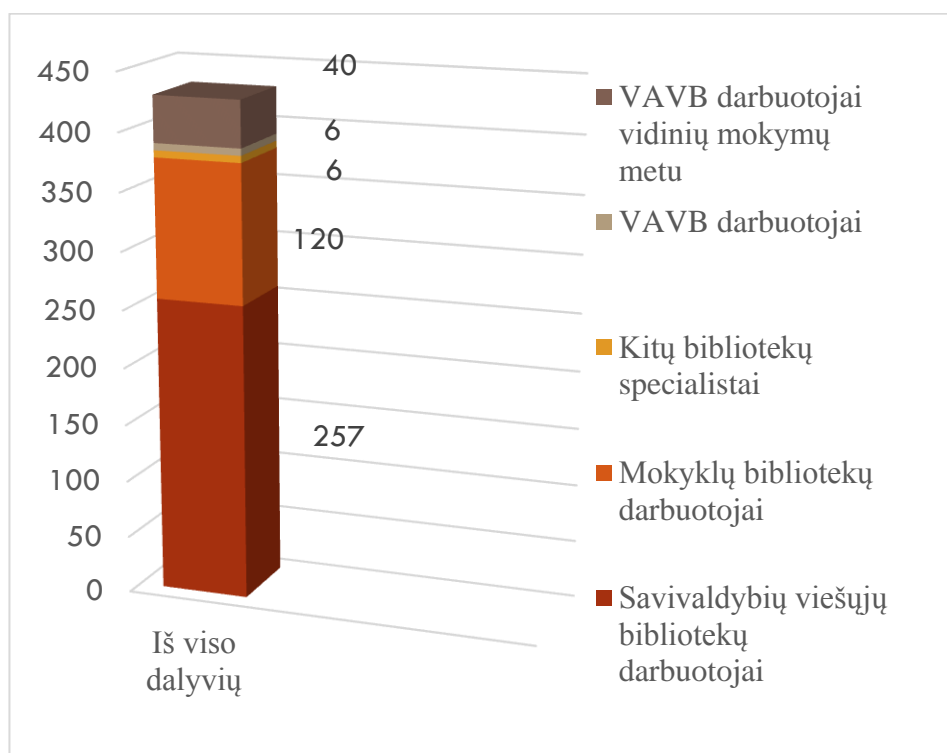
27 pav. 2014 m. mokymų valandų pasiskirstymas ketvirčiais

2014 m. buvo tęsiama praktika važiuoti su mokymų renginiais į priskirtos Teritorijos savivaldybių viešąsias bibliotekas, kurios išreiškė poreikį siūlomoms temoms. Iš viso suorganizuoti 7 išvažiuojamieji mokymai.

Iš viso per metus Bibliotekos organizuojamose kvalifikacijos kėlimo renginiuose dalyvavo **429** dalyviai (28 pav. 2014 m. kvalifikacijos kėlimo renginių dalyvių pasiskirstymas)

28 pav. 2014 m. kvalifikacijos kėlimo renginių dalyvių pasiskirstymas

2014 m. taip pat buvo skirta daug dėmesio Bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos kėlimui, jų paruošimui bendradarbiauti įgyvendinant skirtingas užduotis ir dirbant su kitų bibliotekų specialistais, vedant mokymus. Metų pradžioje organizuoti vidiniai „Atstovavimo bibliotekoms“ mokymai, potemes paskirstant per visą kovo mėn. (iš viso įvyko 6 susitikimai po 2 val.). Taip pat stiprintos asmeninės bibliotekų darbuotojų ir lektorių kompetencijos tema „*Emocinis intelektas bibliotekininkams*“ (programą vedė samdoma lektorė Sigita Petrovė).

Atliktų analizių apžvalga:

2014 m. Centras atliko analizes ir veiklos vertinimus:

- Remiantis statistinėmis ir tekstinėmis ataskaitomis parengta Teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų 2013 m. veiklos statistinė analizė: iš viso 72 lentelės su diagramomis. Medžiaga publikuota Regiono bibliotekų tinklaraštyje adresu http://regionas.amb.lt/?page_id=148;
- Teritorijos mokyklų bibliotekų darbuotojų profesinio ugdymo poreikis (apklausa, analizė, apklausos ataskaita) – atliktos viena bendra analizė, atspindinti Lietuvos bibliotekininkų draugijos Mokyklų bibliotekų skyriaus ir savivaldybių mokyklų bibliotekų poreikį kvalifikacijos kėlimui 2015 m. Rezultatai bus naudojami planuojant 2015 m. kvalifikacijos kėlimo renginius mokyklų bibliotekininkams.
- Teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo poreikis: naujų temų ir formų ieškojimas (apklausa, analizė, apklausos ataskaita). Analizės rezultatai bus naudojami planuojant 2015 m. kvalifikacijos kėlimo renginius savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistams.
- VAVB darbuotojų kvalifikacijos kėlimo poreikis 2015 m. Pagal atliktą poreikį bus planuojami ir organizuojami 2015 m. darbuotojų kvalifikacijos kėlimo mokymai;
- Teritorijos bibliotekų darbuotojų mokymų kokybės 2014 metais vertinimas. Analizė leidžia įsivertinti per metus įgyvendintų kvalifikacijos kėlimo renginių kokybę.

2014 m. buvo skirta daug dėmesio Bibliotekos komunikacijos analizei:

- Ryšių su visuomene veika bibliotekoje specialistų akimis tyrimas;
- Socialinių tinklų platformų analizė ir naujų komunikacijos kanalų pasirinkimas;
- Bibliotekos profilio socialiniame tinkle Facebook turinio analizė;
- Valdymo informacijos komunikacijos stebėjimo duomenų analizė;
- VAVB darbuotojų vidinio tinklaraščio turinio analizė: pirmieji atlikti darbai ir tobulinimo galimybės.

Atliktų tyrimų pristatymas ir rezultatų pristatymas

2014 m. buvo atlikti keturi tyrimai: 5 ir 6 UDK skyrių dokumentų atvirose fonduose panauda; Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų sistemos veiklos vertinimas ir reitingavimas vadovaujantis BIX (Bibliotheksindex) metodika, tyrimas kraštotyrene tema ir atliekamas bibliotekų vaidmenų tyrimas. Du iš planuotų tyrimų – koordinuojami Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliotekininkystės centro, kuriuose apskričių viešosios bibliotekos atlieka partnerių vaidmenis, tačiau per metus įgyvendintas tik vienas koordinuotas tyrimas, o antrąjį (tyrimą kraštotyrene tema) Biblioteka pakeitė į bibliotekų darbuotojų bendrųjų kompetencijų ugdymo tyrimą. Taip pat 2014 m. buvo bendradarbiaujama su LiBiTOP projekto Lietuvos apskričių ir valstybinės reikšmės bibliotekų strategijų ir veiklos vertinimo tyrėjais, jiems teikiami duomenys apie VAVB kokybinius ir kiekybinius veiklos rodiklius.

Iš visų 2014 m. atliktų tyrimų didžiausios apimties – LNB koordinuotas tyrimas „*Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų sistemos veiklos vertinimas ir reitingavimas vadovaujantis BIX (Bibliotheksindex) metodika*“. Šis tyrimas buvo atliktas remiantis tyrimo „BIX (Bibliotheksindex) metodikos tinkamumas vertinant Lietuvos viešųjų bibliotekų veiklą“ (2013 m.) išvadomis, kuriose teigiama, kad BIX metodika iš esmės tinka šalies viešųjų bibliotekų veiklos vertinimui ir reitingavimui, o didesnę vertinimų objektyvumą padėtų užtikrinti visos bibliotekų sistemos rodiklių skaičiavimas, neapsiribojant vien tik pagrindinės bibliotekos rodikliais. Tęsiant bandomąjį savivaldybių viešųjų bibliotekų vertinimą, 2014 m. buvo skaičiuojami visų SVB tinklo bibliotekų rodikliai. Siekiant užtikrinti didesnę duomenų patikimumą buvo patikslinta kai kurių rodiklių skaičiavimo metodika, apibrėžtos ankstesnio tyrimo metu įvairiai interpretuotos sąvokos, susijusios su elektroninėmis paslaugomis (internetu seansai ir virtualūs apsilankymai), savivaldybių viešosioms bibliotekoms pateiktos lentelės trūkstamiems statistiniams duomenims rinkti. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka atliko tyrimą savo veiklos teritorijoje. Šio tyrimo objektas – Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešosios bibliotekos. Tyrimo „Alytaus ir Vilniaus savivaldybių viešųjų bibliotekų sistemos veiklos vertinimas ir reitingavimas vadovaujantis BIX (Bibliotheksindex) metodika“ tikslas – remiantis patikslintos BIX (Bibliotheksindex) rodiklių skaičiavimo metodikos rekomendacijomis įvertinti Vilniaus regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų sistemos veiklą.

Pagrindinės tyrimo išvados:

1. Savivaldybių viešųjų bibliotekų sistemos vertinimas ir rodiklių palyginimas su kitų savivaldybių bibliotekomis yra svarbus ir vertingas bibliotekų atstovavimo įrankis. Tyrimo rezultatai rodo, kad siekiant aukštesnio įvertinimo, reikalingos ne tik bibliotekos personalo pastangos, bet būtinas ir savininko funkcijas vykdančių institucijų indėlis užtikrinant bibliotekų

veiklos sąlygas. Daugelis rodiklių reikšmių priklauso nuo SVB struktūrinių teritorinių padalinių (filialų) skaičiaus ir racionalaus jų išdėstymo teritorijoje, nuo investicijų į SVB tinklo bibliotekų išteklius ir paslaugas bei jų plėtrą, t.y. nuo bibliotekų savininkų priimamų sprendimų, lemiančių bibliotekų paslaugų prieinamumą visiems savivaldybės gyventojams ir tolygų SVB sistemos vystymą.

2. Visų SVB tinklo bibliotekų rodiklių palyginimas leidžia žymiai objektyviau įvertinti savivaldybės gyventojų aprūpinimą ištekliais, naudojimosi bibliotekų paslaugomis intensyvumą, bibliotekų veiklos veiksmingumą ir plėtrą nei lyginant tik pagrindinių bibliotekų (VB) rodiklius. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad atliekant bandomuosius bibliotekų vertinimus 2013 ir 2014 metais kai kuriuose rodikliuose pastebėtos paklaidos, galinčios nepagrįstai nulemti aukštesnę arba žemesnę kiekvienos SVB vietą reitinge. Užtikrinant bibliotekų vertinimo pagal BIX metodiką objektyvumą būtini tikslūs ir patikimi statistiniai duomenys.

3. Apibendrinti šio tyrimo rezultatai ir jų palyginimas su 2013 m. atlikto tyrimo duomenimis rodo, kad daugumos Regiono SVB tinklo bibliotekų pozicijos Lietuvos SVB reitinge mažai skiriasi nuo tų pačių savivaldybių VB pozicijų arba visiškai su jomis sutampa: aukščiausius vertinimus gavo tos SVB, kurių pagrindinės bibliotekos taip pat buvo įvertintos geriausiai. Artimos arba sutampančios tų pačių savivaldybių pagrindinių bibliotekų ir visos SVB sistemos pozicijos reitinge, vertinant jų veiklos rodiklius dvejus metus iš eilės, atskleidžia tam tikras viešųjų bibliotekų būklės ir raidos tendencijas kiekvienoje savivaldybėje ir įtikinamai rodo, kad teigiamiems pokyčiams reikalingos ilgalaikės suvienytos bibliotekų ir jų savininkų pastangos.

4. Reguliarus bibliotekų vertinimas kiekvienais metais ir jų reitingo skelbimas viešoje erdvėje leistų stebėti visų Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų būklę ir pasikeitimus, atskleistų pasiekimus ir plėtros tendencijas, labiau išryškintų jų stipriąsias ir silpnąsias puses bei aktualiausias problemas, kurių analizė suteiktų galimybę numatyti veiklos gerinimo priemones, priimti racionalius ir pagrįstus sprendimus, užtikrinančius tolimesnę nuoseklią ir kryptingą bibliotekų raidą.

Įvykdytos tarpbibliotekinio skolinimo užklauskos, gautos iš kitų bibliotekų

2014 metais bibliotekos tarpbibliotekinio abonemento (toliau tekste – TBA) paslaugomis naudojos 26 abonentai (bibliotekos).

2014 m. yra gautos TBA 454 užklauskos, išsiųsti 453 dokumentai. Gautas užklauskas sudaro 258 pavadinimų spaudiniai. Daugiausiai užklauskų pateikė Trakų rajono savivaldybės viešoji biblioteka (36,2 % nuo gautų užklauskų ekonomikos, teisės, pedagogikos, medicinos klausimais),

Lietuvos aklųjų biblioteka (27,2 % nuo gautų užklausių), Švenčionių rajono savivaldybės viešoji biblioteka (7,7 % nuo gautų užklausių).

VAVB 2014 m. dažniau naudojosi Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos paslaugomis: siųstos 35 užklaustos, gauti 29 leidiniai, 15 iš jų buvo skirti Vilniaus žydų viešojoje bibliotekoje organizuoti parodai, 14 skirta bibliografų tiesioginiam darbui.

Nors metams suplanuoti vertinimo kriterijai pasiekti, įgyvendintos 5 populiarinimo priemonės (suteikiamos individualios metodinės konsultacijos dėl naudojimosi TBA paslauga; el. laiškų ciklai; paruoštos skrajutės, lankstinukai, skirtukai ir kt. platinamos mokyklose, universitetuose, instituteuose, Teritorijos savivaldybių viešosiose bibliotekose; apie paslaugą informuojama interneto svetainėje), TBA paslauga vis dar nėra populiari paslauga. Tai lemia aukšta leidinių siuntimo kaina.

Bendradarbiavimas, fondoieška ir projektinė veikla

Biblioteka 2014 m. aktyviai dalyvavo įvairių **asociacijų veikloje**:

- dalyvauta Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) veikloje. Bibliotekoje įsikūręs LBD skyrius, kurio pirmininkė Asta Kazakevičiūtė-Bankauskienė, 2014 m. tradiciškai organizavo skyriaus apdovanojimus „Pelėdos“ (29 pav. VAVB 2014 m. „Pelėdos“).

29 pav. VAVB 2014 m. „Pelėdos“

- dalyvauta Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos (AVBA) veikloje: organizuota ir dalyvauta AVBA sesijose ir kituose renginiuose (konferencijose), skaityti pranešimai išvažiuojamosiose sesijose, atstovauta asociacijai darbo grupėse;
- dalyvauta Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos (LMBA) veikloje.

2014 m. Bibliotekoje daug dėmesio skirta atstovavimui. Ieškota naujų partnerių ir rėmėjų, palaikyti ryšiai su nuolatinais Bibliotekos draugais (Operos ir baletu teatras, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, priskirtos teritorijos savivaldybių viešosios ir mokyklų bibliotekos, kitos apskričių viešosios ir jų teritorijose esančios bibliotekos; formalus ir neformalus švietimo įstaigos, tokios kaip Vilniaus universitetas ar darželis Gudrutis; užsienio šalių ambasados Lietuvoje; siekiama palaikyti ryšius su viešosiomis įstaigomis ir privačiomis organizacijomis, leidyklomis).

2014 m. buvo vykdoma fondoieška, teikiami ir įgyvendinami regioniniai, nacionaliniai ir tarptautiniai **projektai**. 2014 m. įgyvendinti 5 projektai ir paruošta 19 (2 lentelė. 2014 m. įgyvendinti ir parengti projektai). Didžioji dalis projektų teikti finansavimui iš dalies Lietuvos kultūros tarybai pagal skelbiamus kvietimus priemonėms ir programoms įgyvendinti. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos kultūros taryba – nauja institucija, kurioje dar nesusiformavusi darbo sistema, todėl visuomet galima tikėtis vienokių ar kitokių pakeitimų, pavyzdžiui, metų pabaigoje pasikeitė priemonės ir programos, atnaujinta projektų teikimo forma ir kt. Taip pat 2014 m. Biblioteka įgyvendino 2013 m. startavusį „Grundtvig senjorų-savanorių“ tarptautinį projektą „Meeting People, Carrying Cultures“. 2014 m. senjorai-savanoriai iš Bibliotekos buvo parengti iššlydėti pas projekto partnerį Nordenham miesto biblioteką Vokietijoje. Penkių savanorystės savaitių svečioje šalyje įspūdžiai fiksuoti projektui sukurtame tinklaraštyje <https://kulturbegegnung.wordpress.com/> (30 pav. Projekto „Meeting People, Carrying Cultures“ logotipas).

2 lentelė. 2014 m. įgyvendinti ir parengti projektai

I	Įgyvendinti projektai	Projekto rengėjas/ įgyvendintojai	Fondas
1.	Vietiniai (Bibliotekos)		
1.1.	„Nepažįstamas-pažintas Vilnius“ - vaikų ir jaunimo edukacija apie Vilniaus miestą.	Neringa Androšiūnaitė / SAC	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
1.2.	„Kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų integracijos formų plėtra Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje: skaitymo skatinimas“.	Neringa Androšiūnaitė / SAC	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.	Regioniniai		
2.1.	„Bibliotekų specialistų mokymai“ (2014 m.) (Dalyvauta projekto partnerių teisėmis)	Neringa Androšiūnaitė ir Šarūnas Šulcas / LNB	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.2.	„Knygų lobis“-mokyklinio amžiaus vaikų skaitymo skatinimas naudojant naujas skaitmenines technologijas“ (31 pav. „Knygų lobis“ VAVB)	Neringa Androšiūnaitė ir Laura Juchnevič / mokyklų bibliotekininkų mokymų dalyviai	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
3.	Nacionaliniai		
4.	Tarptautiniai		
4.1.	<i>Grundtvig senjorų-savanorių projektas</i>	Aistė Vėtietė / Neringa Androšiūnaitė	<i>Švietimo mainų paramos fondas</i>
II	Paruošti projektai	Projekto rengėjas/ įgyvendintojai	Fondas
1.	Vietiniai (Bibliotekos)		
1.1.	„Sveika siela – sveikas kūnas – sveika visuomenė“ – biblioterapinis darbas su socialiai jautria visuomenės dalimi.	Neringa Androšiūnaitė / SAC	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
1.2.	„Kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų integracijos formų plėtra Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje: skaitymo skatinimas“.	Neringa Androšiūnaitė / SAC	Lietuvos kultūros taryba
1.3.	„Leidinio „Pasižvalgymai po Vilnių: miesto mikrorajonai“ leidyba ir pristatymas	Neringa Androšiūnaitė / SAC	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>

	<i>jaunimui, II tęstinio projekto dalis“.</i>		
1.4.	<i>„Urbanistinio stiliaus skaitymo festivalis „(Re):StArt: skaitymas ar tamsa“.</i>	Neringa Androšiūnaitė	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
1.5.	<i>„Interaktyvių improvizacijų dirbtuvės paaugliams: biblioterapija ir šokio-judesio terapija asmenybės ugdymui“.</i>	Neringa Androšiūnaitė / SAC	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
1.6.	<i>„Išmanus gyventojas“ – gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymai.</i>	Neringa Androšiūnaitė / SAC	<i>Kultūros ministerija</i>
1.7.	<i>Dvi 0 paraiškos bibliotekos investiciniams projektams</i>	Laura Juchnevič ir Jelena Žilinskienė	<i>Kultūros ministerija</i>
2.	Regioniniai		
2.1.	<i>„Informacinės technologijos bibliotekose: XXI a. pokyčiai ir iššūkiai specialistams“ – naujausios informacijos sklaida ir sąskrydis</i>	Neringa Androšiūnaitė	<i>Kultūros rėmimo fondas</i>
2.2.	<i>Bibliotekų specialistų mokymai (2014)</i>	Neringa Androšiūnaitė ir Šarūnas Šulcas / LNB	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.3.	<i>Bibliotekų specialistų mokymai (2015)</i>	Neringa Androšiūnaitė ir Šarūnas Šulcas / LNB	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.4.	<i>„Ant marškinių baltos dienos“ kompaktinės plokštelės išleidimas ir pristatymas Vilniaus regiono bibliotekose ir mokyklose</i>	Rūta Skorupskaitė/Rūta Skorupskaitė	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.5.	<i>„Žodžio paglostymai“ – literatūrinė-muzikinė programa skirta skirtingų kartų gyventojų kultūros pažinimui ir bendradarbiavimui“.</i>	Rūta Skorupskaitė/Rūta Skorupskaitė	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.6.	<i>„Informacinės technologijos bibliotekose: XXI a. pokyčiai ir iššūkiai bibliotekų specialistams“.</i>	Neringa Androšiūnaitė	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.7.	<i>„„Na ta, geltonais viršeliais knyga...“ – bibliotekų skaitymo skatinimo projektas vaikams ir jaunimui“.</i>	Neringa Androšiūnaitė / SAC	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
2.8.	<i>„Mokymų programa „Vilnijos krašto kultūros paveldo raiška: skaitmeninio turinio kūrimas ir sklaida“.</i>	SAC/ kartu su Vilnijos krašto bibliotekų asociacija	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
3.	Nacionaliniai		
3.1.	<i>Atstovavimas bibliotekoms. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programa. LR švietimo ir mokslo ministerija.</i>	Neringa Androšiūnaitė ir Laura Juchnevič / kartu VU KF	<i>Švietimo ir mokslo ministerija</i>
3.2.	<i>„XVI –oji Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė. Biblioteka: informacija ir žinios – kiekvienam.“</i>	Neringa Androšiūnaitė	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>
4.	Tarptautiniai		

30 pav. Projekto „Meeting People, Carrying Cultures“ logotipas

31 pav. „Knygų lobis“ VAVB

Dalyvavimas projekto „Bibliotekos pažangai 2“ veiklose

Taip pat prie projektinės veiklos priskirtinas pasiruošimas teikti projektų paraiškas Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projektui „Bibliotekos pažangai 2“ ir dalyvavimas šio projekto organizuojamuose akcijose ir iniciatyvose.

Bibliotekos darbuotojai dalyvavimo LNB organizuojamuose mokymuose, vizitavo Regiono bibliotekas projektų rengimo klausimais, dalyvavo iniciatyvoje „Atrask vaikystės biblioteką“ ir „Bibliomūšis“. Bibliotekoje aktyviai generuotos idėjos dėl galimų teikti projektų, susitikta su LNB paskirtu koordinatoriumi Donatu Kubiliumi. Bibliotekos dalyvavimą LNB projekte „Bibliotekos pažangai 2“ koordinuoja Neringa Androšiūnaitė.

Viena sudėtingesnių užduočių buvo surasti Bibliotekos globėjus iniciatyvai „Atrask vaikystės biblioteką“. Po paieškų, Bibliotekos globėjais sutiko tapti trys žinomi žmonės: Rafailas Karpis, kurio mama buvo Bibliotekos darbuotoja; Gabija Ryškuvienė, jaučianti simpatiją Bibliotekai, ir Andrius Žebrauskas, kurio sesuo yra dirbusi Bibliotekoje (32 pav. Susitikimas su Bibliotekos globėjais iniciatyvoje „Atrask vaikystės biblioteką“).

32 pav. Susitikimas su Bibliotekos globėjais iniciatyvoje „Atrask vaikystės biblioteką“

Vykdyta Valstybės kultūros įstaigų infrastruktūros plėtros programa

2014 metais programos įgyvendinimui skirta 2015 tūkst. Lt, ataskaitiniu laikotarpiu atlikta darbų, įsigyta materialaus ir nematerialaus turto už 2015 tūkst. Lt; investiciniam projektui skirtų asignavimų panaudojimas ataskaitiniais metais.

Rezultatas: Investicinis projektas įvykdytas procentais nuo bendros projekto vertės – **51 %**.

Programos priemonės įgyvendinimo metu atlikti rekonstrukcijos darbai VAVB patalpose Trakų g. 12, Vilniuje, kur 2015 metų pradžioje atvertos modernios ir vartotojų poreikius atitinkančios Vaikų literatūros sektoriaus patalpos, ir Trakų g. 10, Vilniuje.

Svarbiausi atlikti darbai: rūšio įrengimas su grunto kasimu, pamatų pagilimu ir stiprinimu bei langų montavimu; laiptų įrengimas su medinių turėklų restauravimu; lifto šachtos metalinių konstrukcijų montavimas; inžinerinių sistemų ir komunikacijų montavimas – šildymo vamzdynų su radiatoriais, vandentiekio vamzdynų su izoliavimu, elektros kabelių su šviestuvais, gaisrinės ir apsauginės signalizacijos su centralėmis ir čiaupais, vėdinimo kameros su ortakiais, silpnųjų srovių kabelių bei įžeminimo kontūro; vidaus apdailos darbai – sienų ir lubų tinkavimas, pertrynimas, glaistymas, dažymas; parketo ir akmens masės plytelių grindų įrengimas; krosnių restauravimas; tapybos netekčių vietų spalvinimas; fasado restauravimas.

Įsigytas turtas: vaikams pritaikyti baldai (knygų lentynos, stelažai ir stendai, įvairūs lankytojų ir darbuotojų stalai, spintos, kėdės, foteliukai ir kt.); kompiuteriai, spausdintuvai, interaktyvūs ekranai; licencijos.

Numatoma veikla 2015 metams

2015 m. Biblioteka minės įkūrimo 65-metį. Planuojama šią datą paminėti organizuojant konferenciją, įgyvendinant komunikacijos kampaniją apie Bibliotekos istoriją, veiklas ir paslaugas.

Taip pat bus skiriama daug dėmesio romantizmo poeto Adomo Mickevičiaus, kurio vardą aktualina Biblioteka, 160 mirties metinėms paminėti. Planuojama kurti virtualias parodas, skirtas šio poeto kūrybos pristatymui, biografinės ir bibliografinės informacijos Bibliotekos tinklalapyje atnaujinimui ir kt.

2015 m. planuojama įgyvendinti koordinuojamus projektus priskirtoje Teritorijoje. Rengiami mobilumo ir kultūrinės veiklos projektus.

Biblioteka atidaro Vaikų literatūros sektorių rekonstruotose patalpose (33 pav. Vaikų literatūros sektorius rekonstruotose patalpose). Atnaujintose patalpose bus vykdoma ir atnaujinta veikla: teikiamos vaikams ir jaunimui skirtos bibliotekų ir informacijos paslaugos, siūlomos edukacinės ir skaitymo skatinimo programos.

33 pav. *Vaikų literatūros sektorius rekonstruotose patalpose*

2015 m. bus sprendžiamos Bibliotekos vartotojų aptarnavimo kultūros problemos. Nors didžioji dalis skaitytojų patenkinti teikiamomis paslaugomis (nepriekaištaujama dėl nepatraukliomis užsitęsiosios rekonstrukcijos sąlygomis), tačiau vis dar pasitaiko skundų dėl esą nemandagaus darbuotojų elgesio, todėl nuspręsta stiprinti skaitytojus aptarnavimo kultūrą, Bibliotekos darbuotojų komunikacijos įgūdžius, konfliktų valdymo ir kitas kompetencijas, susijusias su mandagiu ir maloniu bendravimu.

PRIDEDAMA. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos veiklos pertvarkymo plano 2011-2014 metams ataskaita už 2014 m., 6 lapai.

Pagal VAVB padalinių ataskaitų tekstus, metų ataskaitą parengė

Laura Juchnevič

Direktorius pavaduotoja, Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centro vadovė